

ניתנין-למעלה נתן למטה.

או אם את דמם של הניתנין – בפנים ההיכל נתן בחוץ, על מזבח החיצון.

או אם את דמם של הניתנין – בחוץ נתן בפנים ההיכל.

הרי הקרבן פסול, ואין בו כרת באכילתו ונבגמרא מתבאר מה בא תנא דמתניתין להשמיענו שאין בו כרת באכילתו.

מתניתין

מתן-דמים שנעשה שלא במקומו, כגון: נתנו דם על גבי הכבש, שאינו מקום מתן – דם.

או נתנו במזבח עצמו שלא כנגד היסוד, והיינו בקרן המזרחית – דרומית שלא היה לה יסוד [ודם העולה צריך להנתן על קיר המזבח כנגד היסוד שתחתיו].

או אם נתן את הדמים שדינם להיות ניתנין – למטה מחוט הסיקרא למעלה מחוט הסיקרא. וכן אם את הדמים שדינם להיות

אמר שמואל: מה ששינוי במשנתנו שכשנתן הדם כ-ב שלא במקומו פסול, נאמר על בשר הקרבן אבל בעלים נתכפרו בקרבן זה! (13)

מאי טעמא נתכפרו הבעלים למרות שהבשר נפסל? דאמר קרא [ויקרא יז] "ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר" – כיון שהגיע דם למזבח, בכל מקום שהוא, נתכפרו בעלים. (14) והיינו, שלענין כפרה, כל

קודם זריקת הדם אין הזריקה מרצה כמבואר בפסחים [עב ב], הוא הדין לזריקה שלא במקומו שאינה מרצה כיון שנפסל הבשר, וכן כתב האבי עזרי [שם] הוסיף, שאין לומר שמאחר ולמדנו מהפסוק של "ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר" שכיון שהגיע דם למזבח נתכפרו בעלים וכל הקדשים בכלל דין זה, ממילא יהיה הדין שקרבן פסח שדינו להיות ראוי לאכילה אף הבשר יהיה כשר שאם לא כן נמצא שלא כיפר אין זו סברא, כי אמנם הפסוק של "ואני נתתיו לכם על המזבח" כולל את כל הקרבנות, אולם כל ענינו הוא לומר שמצד הזריקה אין חסרון במה שנתן שלא במקומו והוא הדין לקרבן פסח שאין בו חסרון מצד הזריקה מצד מה שנעשתה שלא במקומה, אבל מאחר ויש בו בקרבן פסח פסול אחר שעל ידי שנפסל הבשר נמצא שאין לו אוכלין, הרי שיש לו להיפסל לגמרי מחמת כן כיון שדין הפסח שאין לו אוכלין אין זריקתו מרצה.

אולם דעת החזו"ן איש [סימן ז' ס"ק א'] כי אף בקרבן פסח הדין הוא ששלא במקומו כמקומו דמי וכשר [הווכיח כן מתוס' לקמן ס' א, יעויין בדבריו], ולכן אף הבשר יותר באכילה מכח סברא זו שאם לא יותר נמצא שלא כיפרה הזריקה, ומאחר ולמדנו שבכל הקרבנות זריקה שלא במקומה מכפרת, בהכרח שבקרבן פסח כשר אף הבשר באכילה.

14. כתב בחידושי רבינו חיים הלוי [הלכות פסולי המוקדשין פרק ב']. כי דין זה הוא רק אם נתן הדם על המזבח שבזה נתחדש שזריקת מזבח אף שלא במקומו מכפרת על הבעלים, אבל דם שדינו להיזרק על המזבח ונתנו על הפרוכת או בין הבדים אינו מכפר, וכפי שנאמר בפסוק "ואני נתתיו לכם על

הרי שאין הן מעכבות בהיותם בחוץ, ואף להסובר [בבבורות דף מג ב] שהקרחנין פסולים לעבודה היינו משום שאין הוא שווה בורעו של אהרן ולא משום בעל מום, ובפסול זה אין עבודתו מתחללת כפי המבואר שם. ולזה פשטה הגמרא מרגליה בחוץ שמבואר שפסולה משום שבאופן זה נחשב כאילו לא נשחטה בפנים, והוא הדין לשערותיו בחוץ שהיות ואין הוא כולו בפנים חסר בדין עד שיבוא כולו לאהל מועד וכפי המבואר בהמשך הגמרא.

12. בכתבי הגר"ז שאל, מדוע באמת אין מועיל דין רובו ככולו לזה עצמו שיחשב שבא כולו אל אהל מועד שהרי בכל התורה כולה מועיל, וכן מדוע שונה זה מדין קבלה בצפון שמועילה בזה הכנסת ראשו ורובו? וכתב על פי דברי הגר"ח שדין רובו ככולו שייך רק היכן שנדרשת עשייה באיזה מקום, שבזה אף בנכנס רובו נחשב שעשאה במקום זה, אבל לגבי להחשיב את הנכנס ראשו ורובו כמי שנמצא ושוהה במקום זה, לא מועיל דין רובו ככולו וצריך שיכנס כולו. ומעתה, דין קבלה בצפון שאין ענינה שיהיה הכהן בצפון בשעת קבלה, אלא הוא דין בעבודת הקבלה שתיעשה בצפון ורק שאם עומד בדרום לא נחשב שנעשתה העבודה בצפון, בזה מועיל בה רובו ככולו להיחשב שעשאה בצפון, אבל בדין עבודת פנים נתחדש בפסוק של "בבואם אל אהל מועד" שצריך שימצא הכהן שם בשעת עבודה ולא די במה שנעשית עבודתו באהל מועד, וכיון שיש לו להימצא באהל מועד אין מועילה בזה הכנסת ראשו ורובו.

13. כתב האור שמח [הלכות פסולי המוקדשין, פרק ב' הלכה י']. כי בקרבן פסח שעיקרו לאכילה ודינו שאם נטמא הבשר